

BÁCSMEGYEI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik napenkint reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 86.

Két áldozat.

Bármily szükségesnek tartja Tisza István gróf az obstrukció leverésére azt a parlamenti támadást, melylyel a múlt héten az ellenzék ellen föllépett, az az egy bizonyos, hogy ennek a múlt heti parlamenti harcnak két megsiratni való áldozata van: elveszett a Ház elnökének tekintélye és a magyar alkotmány egyik legdrágább palladiuma, a szólásszabadság.

A nemzeti aspirációk kielégítéséért a magyar nyelv jogának érvényesüléséért a többi áldozatot: a gazdasági, ipari, kereskedelmi hátramaradást nem igen sajnáljuk. A mi szabadságunkért sok vért, sok könnyet kellett már hullatni. Ezek mellett számba se lehet venni azt az anyagi veszteséget, mely érte hazánkat ebben az obstrukciós esztendőben.

Majd helyre pótoljuk mulasztásunkat; a nemzeti küzdelem idealizmussal tölti meg a magyar társadalom rétegeit s ez az idealizmus fokozni fogja erőinket, kitartásunkat a nemzeti jólét előrevitelében.

De az elnöki tekintély hanyatlása, a magyar parlament szólásszabadságának korlátozása egészen más számítás alá esik.

Mikor ez a kettő roskadozik, roskadozik vele az alkotmányosságunk egész épülete; mikor ezen a kettőn rés támad, betöndül rajta mindaz a robbantó elem, mely a magyar souverenitást akarja levegőbe röpiteni.

Már Széll Kálmán felidézte a parallel ülések szellemét, hogy az ellenzékét kifárasssa; de csakhamar átlátta, hogy ezt mint őszinte, hazáját szerető magyar meg nem teheti; ebből hazája alkotmányának kiszámíthatatlan kára fog következni.

Tisza azután merész kezekkel pattantotta föl az ajtót, hogy tervei keresztülvitelére segítségül hívja a sötétség minden hatalmát, a mint a klasszikus mondja: Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo.

A Ház elnöke, ki a nemzeti souverenitásnak a képviselője, többé nem a nemzet elén áll, hanem pártszolgálatban a Tisza Istvánt támogató seregben.

A parallel ülések rendszere kellő kitartás mellett az ellenzékét végleg kimeríti.

Ime az alkotmány két erős oszlopa Tisza István lábai előtt.

Mindez hagyján, ha Tisza István ne volna az udvari körök bizalmasa, az osztrák érdekek védelmezője, a kamarilla kegyenceze, az osztrák katonai követelések legtypikusabb előharcosa.

Miért nem a nemzeti aspirációk és magyar nyelvünk védelmezésére gázol keresztül a szoldateszka rombolásával azon, a mi nekünk oly drága kincs: alkotmányunk védőművének. Miért ép a z osztrák abszolutizmus karjai közt érzi jól magát s nem a mi szabadságunk oltalmazásában?!

A Ház elnöke egy párt szolgálatában és a parallel ülések behozatala egy végtelenül veszedelmes precedenst alkot.

Az új ágyuk és az új hadtestek felállításának a tervéről az osztrák katonai körök bizony nem mondtak le örök időkre. Mikor állami életünk hajója csendesebb vizeken evez, majd felszínre kerül újból ez a követelés. S ha akkor ismét ellenállana a magyar nemzet ezen már elviselhetetlenségig nehéz követelésekkel szemben, csak egy másik Tisza István kell, háta mögött egy olyan liberális tábor, mint a mai, egy olyan elnök mint Perczel s a nemzeti ellenállás megint elbukott s a magyar alkotmány ott hever az osztrák császár lábai előtt. Így akár Lobkovitz vagy Haynau is lehet miniszter.

Ezekből a szempontokból nézve kezd érthetővé válni az a rettenetes gyűlölet és küzdelem, mely most az ellenzékét Tisza István ellen vezeti; s tegyük a kezünket a szívünkre, szóljunk lelkiismeretünkhöz: ha a hazát és annak alkotmányos szabadságát szeretjük, sympatiánkat ettől a küzdelemtől meg nem vonhatjuk.

Inkább bukjon százszor Tisza és az ő tábora, de semmikép se a mi vérünk által, sok-sok szenvedéseink árán kivitt és eddig fentartott alkotmányos szabadság.

Országgyűlés.

Apponyi Albert gróf és társainak kiválása a szabadelvűpártból megteremte gyümölcsöt a folytonos kilépést a szabadelvűpártból.

A liberális többségben is megmozdult a lelkiismeret mely nem tudja elnézni, mint tiporja össze Tisza István és Perczel Dersó az alkotmány biztosítékait. Smialovszky Valér a zsolna-rajeczi kerület orsz. képviselője hosszú megindokolás kíséretében, mely hatalmas vád a Tisza regime ellen, jelenti be kilépését.

Pedig Smialovszky az ó-szeresek csapatjából való, ennél fogva kilépése méltó feltűnést kelt az országban. Kilépnek még: Bodoky Zoltán, Frey Ferencz, Bolgár Ferencz.

A folyosókon fáradt arczu emberek ógyelegnek. A kormánypárti táborban kimerülten biztatják — egymást.

— Itt az idő, hogy legyen béke. Tiszáért csak megadjátok az ujonczokat? — kérdi a mameluk, Tiszának tegnap a nemzeti kaszinóban tett nyilatkozatára czélozva, melyben kijelentette, hogy az esetre, ha az ellenzék leszerel, vissza vonul a politikai életből.

Báró Feilitzsch Artur negyed tizenegy óra felé megnyitja az ülést. Kezdődjék a mulatság . . .

Utazás a jegyzőkönyv körül.

Feilitzsch Artur már megrázta a osengegyüt, de nem ült még le. Pap Zoltán napirend előtti felszólalásra kért engedélyt.

Lengyel Zoltán,

aki szerény arczczal jegyezte meg, hogy néhány kis megjegyzése lenne indítványok kaposán a jegyzőkönyvhöz. S a kormánypárt hüledezése közben huszonhárom indítványt nyújtott be . . . . Így többek közt azt kívánja, hogy a jegyzőkönyvet fölváltva kormánypárti és ellenzéki jegyző olvassa fel, hogy a kormánypárti jegyzőtől szerkesztett jegyzőkönyvet az ellenzéki jegyző olvassa fel, a jegyző hallhatólag olvasson, a dátumban a november helyett az őszutó szó tétessék, egyik mondatban a később helyett utóbb szó álljon. Lovászy Márton nevét mindenütt y-al írják és így tovább.

Nessi Pál szolt azután. Szerinte a jegyzőkönyvnek olyannak kell lenni, mint a — Balaton sima tükrének.

Azt indítványozza, hogy a jegyzőkönyvben az ülések lelkiállapota megörökíttessék. Majd arról szolt, hogy a jegyzőkönyvben az utókor számára meg kell örökíteni, milyen szabálytalan módon elnököltek nálunk. Négy indítványt nyújt be.

A jegyzőkönyv harmadik szónoka kormánypárti volt, Nagy Mihály, a ki egyszerűen azt indítványozta, hogy Lengyel és Nessi harmincz mókáját egyszerűen dobják félre.

Nessi Pál személyes kérdésben szolt. Visszautasítja a móka kifejezést, amikor az elnök lelkes, hazafias munkát folytat.

Nagy Mihály izgatottan ugrott fel:

— Az az ember ott — mutatott Nessire — személyi politikát folytat, itt a kezemben a kecskeméti ujság, semmi köze oda, de már odatulakodott. Nessi visszaütésével nem törődöm — mondta — mert megvetem az urat.

Nessi Pál: Ezt majd elintézzük.

Nagy Mihály: Ott leszek én is.

Elnök: Következnek a szavazások, előbb azonban előterjeszti azt az indítványát, hogy szavazzanak előbb az egész jegyzőkönyvre vonatkozólag, mi által az összes indítványok elesnének.

Lengyel Zoltán hangsúlyozza, hogy huszonhárom indítványt terjesztett be, melyeket sem összevenni, sem szétválasztani nem lehet. Követeli az egyenként való szavazást.

Gróf Tisza István: Erre nem felel, mert amit mondhatnak, az nem felel meg a parlamentarizmusnak. Semmi kifogása az ellen, hogy Lengyel indítványai úgy bocsássanak szavazásra, ahogy ő akarja. Hadd lássa az ország, hogy mulatoznak közügyeink veszélyes pillanatában a képviselők s hogyan lopják az urak az időt.

— Nehéz ott lopni, ahol a gazda maga is tolvaj, — mondta harsogó derűtségben Rigó Ferencz.

Elnök is figyelmezteti a képviselőházat hogy a 231. §. szerint nem kell az összes indítványok felett szavazni.

Ugron Gábor megczáfolja ezt a felfogást.

Kubik Béla a házszabályokhoz és személyi kérdésben szol. Ő is azt akarja: győződjék meg az ország arról, miképp lopták el önök a házszabályokat s miképp akarják elsikkasztani a magyar nyelv jogát.

Az ülés folyik.

Ünnapi beszéd.

Tartotta dr. Bölits József kulturtanácsnok, a szabadkai kath. legényegylet arcképleleplező ünnepélyén.

T. Közönség!

A szabadkai kath. legényegylet a mai estével kezdi meg az idei felolvasó estélyek sorozatát.

Lehetne-e ezen szép és üdvös intézményt méltóbban, jelentőségtelegesebben bevezetni, mint ahogy az egyesület vezetősége azt elrendezte, midőn az első estét a mi szeretett fővédnökünk nagyméltóságú dr. Császka György kalocsai érsek ur arcképének a leleplezési ünnepélyével hozta kapcsolatba?

Hogy ki nekünk Császka György, azt ennek az egyesületnek nemcsak minden egyes tagja tudja és érzi, de tudja azt a nagy társadalom is, amely ennek az intéz-

ménynek ténykedését, fejlődését figyelemmel kíséri; tudják ezt mindazok, akik megértik annak social-politikai jelentőségét, amely nemcsak az egyesület kebelében találja melegágyát, hanem annak körön túl, a családi, a társadalmi és álladalmi életben is oly üdvösen érvényesül.

Minél félreismerhetlenebb valamely intézmény erkölcsi értéke, minél inkább támaszkodik az az igazság alapkövére, annál természetesebb annak fejlődése, annál biztosabb e annak a jövője és annál nyilvánvalóbb a létjogosultsága.

Ha pedig van intézmény, mely ezen kívánalmaknak megfelel és szép reményekre jogosító, ugy ez bizonyára a kath. legényegylet, amelynek czélja és irányelvei sokkal ismeretesebbek, semhogy azoknak fejtegetését szükségesnek tartanám. De hogy ezen egyesület az itteni nehéz viszonyok mellett aránylag rövid idő alatt, azt és annyit tudott eredményezni, miat ami és amennyi a felültes körülmények mellett is szembeötlő, ezt oroszánrészben annak a szerencsének köszönhetjük, hogy oly fővédnökünk van, mint Császka György ő excellenciája, akinek az egyházi, a közművelődési és társadalmi téren kifejtett apostoli működése közegette is egyik kedves gondját képezte, mindenkoron a mi egyesületünk erkölcsi és anyagi támogatása.

Midőn még csak a tudásával, mint egyszerű pap és tanár munkálkodhatott az emberek jóvoltán, már akkor is kiváló eredményeket ért el, de ő ezzel be nem érte, hanem anyagi erején túl fáradozott oly üdvös intézmények létesítésén, melyek örökre hivatvák megőrizni nevét. Midőn pedig az érdemei után elmaradhatatlan legfőbb kegy és elismerés oly méltóságba helyezte őt, ahol megfelelő anyagi eszközök is rendelkezésre állottak, áldásos munkálkodása még több irányban, még tágabb körben vált érezhetővé és ma már abban a nagy egyházmegyében, amelynek Isten kegyelméből az élén áll, alig van egyházi, közművelődési intézmény, amely az ő jóindulatának, az ő bőkezűségének áldásaiban ne részesednék.

És különösen a hitélet fejlesztésében, a szegény nép vallás erkölcsi nevelése terén hervadhatatlanok az érdemei, mert azokat nem erőszak, hanem a keresztyéni erény legkiválóbbja: a szeretet varázserőjével küzdötte ki, minthogy az ő szive különben is egy kiaknázhatatlan kincseshányája a szeretetnek.

Hozzá hasonló főpapot csak abban a francia püspökben ismerem, akit egyszerűen e népszerű néven ismertek, hogy Monsieur Bienvenu, vagyis a szívesen látott.

Nem lehet feladatomban, hogy én Császka György ő kegyelmességének érdemeit méltassam, de lelki megnyugvásomra szolgál, hogy arra nincs is szükség, mert mi méltathatja jobban a nemes szív cselekedeteit, mint maguk a cselekedetek éz az ezek nyomában fakadó hálaérzet. Csupán arról óhajtok megemlékezni, hogy miért tartozik neki a katholikus legényegyletünk annyi hálaival.

Amint említém, az egyesület mindenkoron kedves gondjai közé tartozott és hogy ezen egyesület fejlődésének külső megnyilatkozása képen ma már ebben a diszteremben tarthatjuk előadásainkat, ünnepeinket, azt igen nagy részben fővédnökünk áldozatkésztségének köszönhetjük, aki ezideig is mintegy 6000 koronát meghaladó pénzbeli

adományyal tette lehetővé házunk fölépítését és aki soha sem mulaszt e alkalmat, hogy nemes jóakarátát, bőkezűségét az egyesület irányában ne éreztesse.

Különös kegyének és szeretetének adta tanujelét akkor is, amikor az egyesületet azon arcképével ajándékozta meg, amelyet ezuttal leleplezni óhajtunk.

Jótekonny adományai között, ez talán a legkedvesebb nekünk, mert eddig csak lelki szemünkkel foghattuk fel jóságos arczából kisugárzó szellemét, de most ez arcz a művész ecsetje által megörökítve állandóan fog reánk tekinteni és e tekintetet testi szemünkkel is felfoghatjuk.

(A lepel lehull.)

Igen tisztelt közönség! Hadd fejezzem be beszédemet azzal a fohással, vajha a Mindenható még igen sokáig engedné meg, hogy ő kegyelmessége az Egyháza, a közművelődés érdekében áldásos tevékenységét érvényesíthesse és engedje meg neki azt, hogy alkotásaiban, különösen a szabadkai kath. legényegylet fejlődésében gyönyörűségét látja! Isten éltesse őt sokáig!

H I R E K.

Szabadka, november 30

András napja.

Az őszinte és egyöntetű tisztelet megnyilatkozásának napja volt a mai, amelyen Schmausz Endre városunk főispánja névnapját ünnepelte. A hivatalos tisztelgések és a társadalom vezetői üdvözléseinek, amelyekkel a tegnapi és a mai nap folyamán elhalmozták főispánunkat, lehetetlen kimerítő képét nyújtani.

Tegnap este fényes lakoma volt a főispán vendégszerető házában, amelyen a következő meghívott vendégek vettek részt: Ásványi Lajos, dr. Bartha Antal, Benoist de Limonet, Bezeredy István, dr. Biró Károly, dr. Dembitz Lajos, Decker Gyula, Eperjessy Béla, Farkas Zsigmond, dr. Flatt Viktor, id. Frankl István, Gyelmis Gerő, Halm Rezső, Homonnay Nándor, Kovács Gyula, Mamusch Felix, Manojlovics Vladiszláv, id. dr. Milkó Izidor, Paukovich Andor, Piukovics József, dr. Purgly Sándor, Regényi Lajos, Révfy Jenő, Szalay Mátyás, Szerdahelyi Sándor, Szutrély Gyula, Varga Ágoston és Vojnics Máté.

Ma délelőtt pedig a tisztelgők végtelen sora kereste föl közéletünk vezetőjét, aki mindenkinek a tőle megszokott lekötőleleplező modorban mondott köszönetet a szerencsekívánatokért. A törvényhatóság képviselőitől kezdve az összes állami és városi hivatalok, egyházak, egyesületek, iskolák és a helyi sajtó küldöttségei megjelentek, hogy a mai alkalommal kifejezzék hódolatukat.

— Császka György arcképének leleplezése. Kedves kis ünnepély folyt le vasárnap este a helybeli kath. Legényegylet disztermében. Az elnökség által kiadott munkanaptár ez estére Nagyméltóságú dr. Császka György kalocsai érsek arcképleleplezését jelezte. Diszes és — a csatakos idő daczára — szép számú közönség töltötte meg a széksorokat. Valamivel nyolcz óra után dr. Bölits József kulturtanácsnok kezdte meg a szót: őszinte, szép szavakban tekint végig ez érsek áldott keze nyomán, mely az egyletnek ily diszes lakot adott; meghatva említi az ősz főpap kifogyhatatlan jótekonysá-

gát, kinek kedves arczvonásait hű másában most maga előtt láthatja az egylet minden látogatója. A szép beszédet lapunk más helyén közöljük. Utána Molnár legőnyegyesületi tag Rostynak a leleplezésre írott egy költeményét adta elő. Rövid szünet után Körmőczy Ernő hitoktató lépett a felolvasó osztalhoz s megtartotta a népszerű előadások elsejét a kath. költőkről. A nehéz s fárasztó témát ritka ügyességgel tette olyan élvezhetővé, hogy a hallgatóság lankadatlan figyelemmel kísérte végig s zajos tapsal honorálta a nagyarányu előadást. A felolvasás közben kiválóbb költőkről szemelvényeket mutatott be Ivanovics Kató k. a. Jamukó Pál és Futó Tamás ur. Mindhármán precíz és elfogulatlan jó szaválással. A szép kis ünnepély 10 órakor ért véget.

— **Áthelyezés.** Kneffel Ede m. kir. szabadkai 6. honvéd gyalogezredbeli hadnagyot az ujvidéki zászlóaljtól a zombori m. kir. honvéd zászlóaljhoz áthelyezték.

— **Egy szerb költő ünneplése.** Zmaj Jovanovics Iván hetvenedik születésnapjának ünneplésére készülnek az ujvidéki szerbek. Az ünnepély deczember hó 10 ikén lesz és istentisztelettel kezdődik. Ezután a szerb gimnázium falába helyezett emléktáblát szentelik föl. Ezután pedig diszülés lesz, amelyen az ünnepi beszédet Bradvarovics Konstantin fogja mondani. Az agg költő, a ki most a regényes fekvésű Kamenicza szerémségi faluban a legnagyobb visszavonultságban tölti napjait, hivatkozva az előrehaladt korára és a gyakori betegeskedés által megtört testi erejére, megkérte az ünnepély rendezőt, hogy az ő személyét hagyják ki az ünnepély programjából, mert az ünnepélyen nem jelenhetik meg és deputációkat nem fogadhat. A jubileum középpontja Ujvidék, a költő szülővárosa lesz, melynek törvényhatósága ezen alkalomból egyhangulag elhatározta, hogy egy utcát Zmaj-utcának nevez el, de azért minden nagyobb szerb városban, különösen pedig Belgrádban is készülődnek a szerbek, hogy hasonló ünnepélyekkel ünnepeljék meg kedvenc költőjüket, a ki a magyar nemzet legnagyobb háláját is megérdemelte, mert Zmaj volt az, ki a magyar irodalom legszebb alkotásait, mint Arany Toldiját, Murány vár ostromát és Arany balladait, Petőfi költeményeit és János vitézét, továbbá Madách Ember tragédiáját olyan művészi fordításokban ültette át a szerb irodalomba, hogy ezek manapság is a szerb olvasóközönség legkedveltebb olvasmányai közé tartoznak. Ezen érdemei elismerésül a Tudományos Akadémia és Kisfaludy-Társaság tagjának választotta az ősz szerb költőt, a Tudomány-Egyetem az ezredéves jubileum alkalmával pedig diszdoctorátussal tüntette ki. Zmaj deczember hó 10-én lesz hetven éves és az ünnepélyt aznap fogják megtartani.

— **Advent.** Krisztus születésének ünnepét, a karácsonyt előkészítő négy vasárnapot magában foglaló adventi reggeli misék vasárnap, f. hó 29-én kezdődtek. E nappal kezdődik a róm. kath. egyházi év is.

— **Előadás és közgyűlés a kath. körben.** Vasárnap este a kath. körben a hívők nagy részvete mellett tartotta meg a szabadkai kath. Oltár-egylet évi rendes közgyűlését Morvay Ákosné urnő elnöklete alatt. Előkelő társadalmunk is szépen volt képviselve a közgyűlésen, melyet azután Hegedüs Lénárd szent-terézi káplán, oltár-

egyleti igazgató kitűnő előadása követett a római katakombákról. Az egyesült közönség zajosan megtapsolta az előadót.

— **A Schveidel-szobor.** A Schveidel-szobor bizottsága f. hó 26-án este ülést tartott Vértessy Károly elnöklete alatt. A közönséget — mely filléreivel járult hozzá, hogy Zombor város nagy szülőttének szobra felállítassék — bizonyára érdekelheti a szobor megalkotásának ügyében hozott határozat. A bizottság Mátrai Lajos, hírnéves szobrászt, aki Fadrusz előtt az Erzsébet-szobornál is díjat nyert, megbizta az előmunkálatokkal. Mátrai ajánlata: Ha ez év folyamán a megrendelést megkapja, ugy a jövő év október 6-ra a szobrot felállítja. A szobor ára talapzattal és felállítással 20 ezer korona. A szobor 250 m. magas, talapzattal pedig 660 m. magas lesz. Fizetési feltételek: A bizottság 2 ezer koronát fizet akkor, midőn az egy negyed mintázatot bemutatja s a bizottság azt elfogadja; ha nem fogadja el 300 koronát fizet a mintázatért és semmi egyéb kötelezettsége nincs. Ha a 250 m. mintát elkészíti, akkor fizet a bizottság 4 ezer koronát és midőn az bronzba öntve lesz, ismét 4 ezer koronát. A leleplezés napján fizet 5 ezer koronát és az utolsó 5 ezer koronás részletet a leleplezéstől számított egy évre. — A talapzat harasztí kőből lesz, — a bronz öntésnek pedig Magyarországon kell történni. A szobrot a bizottság a megyeház elé, az új templom fő ajtajának szemközti utra tervezi, — mely hely megszemlélésére a napokban megy Mátray Zomborba. A bizottságnak eddig 15 ezer korona áll rendelkezésére, a még hátralevő 5 ezer koronát bizonyára összeadja Bács-Bodrog vármegye és Zombor város hazafias lelkes közönsége.

— **Földműves ifjak egylete Topolyán.** Topolyán a napokban alakult meg a földműves ifjak egylete. Nemes missiója van ezen egyletnek Topolyán, hol nem mulik el vasárnap, vagy bármiféle multság egy agyonütés vagy legalább is bicskázás nélkül. Az erkölcsök elvadulásának bizonyára gátat vet ezen egylet. Az egylet fővédnöke Császka érsek, védnöke id. gróf Zichy Nep. János, elnöke Lippay Imre plébános, a választmány mint pedig a tisztikar a község intelligens elemeiből került ki, kik lelkesen karolták fel ezen szép egylet nemes eszméjét.

— **A Műpártolók Köre közgyűlése.** A Műpártolók Köre ma délután Szebenburger Károly elnöklete alatt közgyűlést tartott a tagok élénk részvete mellett. A közgyűlésen előterjesztést nyert, hogy a belügyminiszter a Kör alapszabályait jóváhagyva leküldte. Az egylet tehát most már törvényesen működik, jelenleg ugyan még az ideiglenesen megválasztott tisztikarral, de kimondatott, hogy a végleges megalakulás jövő évi április hóban lesz, amikor is 3 évre választja meg a kör tisztikarát. Előterjesztést nyert ezenkívül a Máv. altiszti körnek az a megkeresése, hogy a Műpártolók Köre egyesüljön az altiszti körrel, helyesebben lépjen be megfelelő számú taggal az egyletbe és képezze annak működvelői szakosztályát. A közgyűlés Dugovich Imre kollégánk indítványára a Máv. altiszti kör kérelmét mellőzte, mivel előtört határozni csakis az áprilisi alakuló közgyűlésnek van joga. Dugovich kollégánk ez ülésen egy nagy meglepetéssel is rukkolt elő. Elmondotta ugyanis, hogy egy szépirodalmi heti lapot indít meg, amely a Műpártolók Köre hivatalos lapja lenne. Ez a lap fontos missiót teljesítené és nagyban emelné a Kör tekintélyét. A körnek megürült jegyzői tisztségét Pusztai Bórával töltötte be a közgyűlés. Öt óra felé elnök az ülést berekesztette.

— **Helyszíni szemle Palioson.** A Palioson tó vizének a téli hidegek folytán bekövetkező befagyásának megakadályozása végett egy kut furatását határozta el a tanács és továbbá a tartalék halkészlet megőrzésére egy tartály készítésére is utasítást adott. Ezért holnap Frankl István főmérnökötől, Lyubibratics Kelemen gazdasági tanácsnoktól és Pertich József halászlai felügyelőtől álló bizottság helyszíni szemlét fog tartani hogy megállapítsák a kutfurás és a medén, cse felállítás legalkalmasabb helyét.

— **Meglott sport egylet.** A »Bácska« athletikai klub helyiségéből az éjjel ismeretlen tettesek különféle sporttárgyakat emeltek el. A rendőrség erőlyesen nyomozza a tetteseket.

— **A járlat hivatal tolvaja.** A helybeli járlatkiadó hivatalnál a napokban elkövetett betöréses lopás tettesét a hód-mező-vásárhelyi rendőrség ott tegnap elfogta. A tolvajnál a hiányzó passzusokat, nemkülönben két lopott lovat találtak. Az elcsipett tolvajt Szabadkára szállították.

— **A multság vége.** Weisz Pál tegnap a Hungária korosma helyiségében sokat talált bevenni a jóféle buczkaiból és garázdálkodni kezdett. A korosma ablakait összezúzta, miközben kezén súlyos sebesüléseket szenvedett. Miután a korosmából eltávolították, vérző sebeivel a mentőket kereste fel, a hol bekötötték.

— **Pisztolypárbaj Ujvidéken.** Itj. Adamovics Sándor és Bachrach Lajos pisztolypárbajt vívtak Ujvidéken. Sebesülés nem történt. — Felek kibékültek.

— **A füst.** Hogy hány ember él meg abból a füstből, amit mások pöfékelnek el, arról érdekes kimutatást kaptunk: Az 1901-ik esztendőben Magyarország huszonegy dohánygyárában 194 tisztviselő, 233 altiszt és szolgáló, 1166 férfi, 16.839 nő és 24 gyermek volt alkalmazva, összesen tehát 18,356 ember élt abból, hogy a többiek dohányoznak. A munkások foglalatosságuk szerint így oszlottak meg: tizenhárom búrnotot készítettek jó öreg bácsik és nénik számára; pipadohány, 2031 munkás készített, szivart 1760. ezek között van a huszonnégy gyermekmunkás is aki az egri gyárban dolgozik; szivarkagyártással foglalkozik 4024. A többi műszaki munkás. Lássuk már most, mit dolgozik ez a sok ember. A tizenhárom búrnotkészítő 377 métermázsát produkált, aminek értéke körülbelül száznyolcvan ezer korona. Ezek tehát megszolgálták a kenyérüket becsületesen. A pipadohány-készítők 32,843 métermázsza finom és 142,933 métermázsza közönséges pipadohányt készítettek. A szivarkészítők kezéből négy milliárd nyolcvannégy millió és háromszázkilencvennégyezer szivar került ki, a cigarett-készítők munkája ennél csaknem háromszor nagyobb számot mutat: 1,191,508-szor ezer darabot. Borzalom még rá gondolni is. Az összes szivarok sulya 23,157 métermázsza, a cigarettéké 15,848. A produkció és az eladás mennyisége természetesen nem vág össze, s azért a tényleges eladás összegeit is kimutatjuk. Az 1901. esztendőben 449 métermázsza búrnotot adtak el 174,000 koronáért, 172,165 métermázsza pipadohányt 45 millió 242 ezer koronáért, 24,789 métermázsza szivart 36,656,000 koronáért, 15,760 métermázsza cigarett 12,660,000 koronáért, összesen 213,163 métermázsát egy milliárd három millió és hatszázharminczkétezer koronáért, mely mennyiségből az ország minden lakójára egy kilogram és tizenegy dekagramm jut és öt korona 38 fillér. A dohányjövődék összes kiadása az 1901. esztendőben 45,291,000 korona volt, bevétele 107,054,000 korona. A nyereség többlet tehát 61,763,000 korona, ami azt mutatja, hogy a kincstár nem nagyon szerény százalékra dolgozik, s az elárúsítók hasznát minden veszedelem nélkül fokozhatná, nem is szólván a munkabérek emeléséről. A munkabérek összege 12,504,000 korona: s így átlagos számításal és háromszáz munkanapot véve, nem jut egy munkásnak két és fél korona napszám.

Törvénykezés.

Sikkasztó üzletvezető.

Wittner Gizella üzletvezetői minőségben volt alkalmazva özv. Knézy Istvánné helybeli cselédintézetében. Ebben a minőségben fel volt jogosítva az üzletet saját belátása szerint vezetni és pénzeket felvenni. A teljhatalmu üzleti megbízott visszaélt gazdája bizalmával és a cselédkeresők által küldött előleg pénzekből hat ízben összesen 192 korona 40 fillér összeget saját céljaira fordított.

Ezen tüncelekményeért vonta ma Wittner Gizellát felelősségre a kir. törvényszék *Szerdahelyi* Sándor elnöklete alatt és tekintettel töredelmes beismerésére és büntetlen előéletére, csupán a sikkasztás vétségében mondotta ki bűnösnek és ezért az első sikkasztott összegnek 15 nap alatt leendő visszafizetésének kötelezettsége mellett *8 napi fogház* büntetésre ítélte. — Az ítélet jogerős.

Aki a maga számára közvetít.

Rossmann Miklós szántovai földműves kölcsönre szorulván, felkereste Baján Perlesz Jakab ottani alkuszát, hogy neki 1600 korona erejéig összeköttetései révén kölcsönt szerezzen. E. évi márczius hó 29-én a fenti összegről kiállított váltót egy nyilatkozattal egyetemben Perlesznek lakásán aláírva átadta. Néhány heti időköz leteltével a pénz nem érkezvén meg, újból felkereste Perleszt és kérdőre vonta, hogy mi az oka annak, hogy a kölcsönt még most sem folyósították. Erre Perlesz kijelentette, hogy benyújtotta ugyan a váltót Fischer Emil bajai váltóleszámítoló céghez, de még pénzt nem kapott. Erre Rossmann személyesen ment el Fischerhez, ahol azt mondták neki, hogy a kölcsönösszeget Perlesznek a benyújtás napján kifizették és Rossmann ingatlanaira az összeg betáblázása már meg is történt.

Sikkasztás büntettének vádja miatt került Perlesz a fentiek folytán a vádlottak padjára, ki a mai napon megtartott főtárgyalás alkalmával azzal védekezett, hogy ő régóta bizalmas és állandó összeköttetésben lévén sértettel többször szívességeket tett neki, a minek fejében kapta ő az 1600 koronás váltót, miután ő megelőzőleg pénzzavarban volt és a helyzetet a panaszosnak feltárván, irta alá Rossmann a váltót.

Ez az állítás azonban a tanúk vallomásaival teljesen meg lett cáfolva, miért is a kir. törvényszék a sikkasztás büntettének megállapítása után vádlottat *nyolcz hónapi börtönre* és 3 évi hivatalvesztésre ítélte.

Az ítélet ellen ügyész súlyosbításért, vádlott és védője a bűnösség kimondása miatt felebbezést jelentettek be.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Kedden: Bob herczeg.

Szerdán: Csókon szerzett vőlegény.

Csütörtökön: A vörös talár.

Pénteken: Ocskay brigadéros.

Szombaton: Koldus diák.

Vasárnap délután: Arany kakas.

este: A gymesi vadvirág.

Hétfőn: Buberékok.

Műsorváltozás esetén a kisegítő darabok: Kéz kezet mos. Monna Vanna, A drótotstót és Szegény Jonathán.

A kornevillai harangok. Szintársulatunk énekes személyzete szombaton megmutatta, hogy méltó az ország harmadik városához. Ritkán láttunk oly tökéletes és precíz előadást, mint a szombati volt. Kezdve Áldor Juliskától, az igaz művész tehetséggel megáldott primadonnától az utolsó kardalospig minden egyes szereplő kitett magáért. A primadonnán kívül Némethné, Németh, Falussy és Boda voltak az est hősei. De az elismerés főképp és elsősorban Németh Ignácot, a nagyszorgalmu és törhetlen ambícióju karmestert illeti meg, akinek az operette előadások művészi niveauja tulajdonképpen köszönhető. A zenekar is kifogástalanul működött és a rendezés is jó volt.

A falurossza. Tegnap este a magyar népszínműirodalom gyöngye gyönyörködtette a közönséget. Az előadás ezuttal is egyike volt a legjobbaknak. Áldor Juliska tűzről pattant Finum Rózsija, Falussy (Göndör Sándor) érczes baritonja, Némethnek kabinetalakításszámba menő Gonosz Pistája mellett még Csizér Sárka, Szabados Gizi és Szilágyi Ivor tették tökéletessé a kitünő népszínműhöz méltó előadást.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorológiai intézet távirati jelentése.) E hó 1-ére változékony, hűvös sok helyütt csapadék időjárás várható.

Gabonalózsde.

Helyi gabonaárak.

Mérsékelt kínálat és ugyanoly vételkedv mellett forgalomba került ma mindössze 400 mtm. buza 7 10—15 koronás áron.

Zab még mindig alig volt kánálva vételkedv sem nyilvánult. minél fogva csekély mennyiség került forgalomba leginkább helyi fogyasztásra 4.80 koronáért.

Tartozkodó vételkedv mellett rozsot 5.80 és árpát 5.20 koronáért vásárolták.

Tengeri élénken lett kánálva mérsékelt vételkedv nyilvánult és elkelt nagyobb mennyiség kezdetben 5. — később azonban 4.80 koronáért 50 kgknt.

Budapesti gabonatózsde.

Jobb vételkedv mellett ma 20000 m. m buza kelt el változatlan tartott áron. A többi gabona nemüekben csekély forgalom mellett árváltozás nem volt.

A határidőüzlet csendes forgalom mellett tartott maradt.

	Kezdeti	Változás
Buza okt.-re	776	769—700
Buza	—	—
Buza ápr. 1904	—	—
Rozs okt.-re	665	664—663
Rozs	—	—
Rozs áprilisra	—	—
Zab okt.-re	548	549—548
Zab	—	—
Zab áprilisra	—	—
Tengeri okt.-re	—	—
Tengeri	—	—
Tengeri máj. 1904	517	515—516
Repce	—	—
Repce aug.	11.80	11.80—11.90

Felelős szerkesztő:

VAJDA JÓZSEF

Egy ügyes

Massirozó

azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Van szerencsém t. cz. szives tudomására hozni, hogy több év óta fenálló szabó üzletemet a

női ruha elkészítésre

is kiterjesztettem, e célra berendezett műhelyemben (Tompa-u. 296. vörös ökörcsokla mellett) elkészülnek — szakszerűleg — a legszebb női divat toillettek, angol kosztüm, díszes tavaszi és nyári ruhák stb. — Különös figyelmébe ajánlom a

női felső-kabátokat és

ANGOL RUHAKAT,

melyek műhelyemben

férfi szabó munkások által

készülnek. Remek állásért (Paleto, Spenser vagy testhez álló) kezeskedem.

Barth Henrik

férfi- és női szabó.

Eötvös-utca 60. szám, (Halpiacz.)

Morvai Novák S.

vasbeton és Rabitz munka vállalkozó, —

— marvány, mozaik és cementaru gyár.

Vasbetonból épült saját házában, a vasuti indóházzal

Telefon 238. sz. szemben. Telefon 238. sz.

Elvállal: vasbeton és Rabitz munkálatokat, beton-

osatornózás, beton műtárgyak, neüves falak szárazzá és granit-terazzó munkák.

Fürdő kádak, vizeztartók, vizezők, székő kutak, facement tetők.

Nagy és állandó raktár Román és Portland cementből.

Nagyban és kicsinyben a házhoz szállítva legjutányosabb árak mellett.

Nagy raktár mindennemű mozaik és cement lapokból 16 szinten, keramit lapok Kőagyagcsövek. Szabadalmazott asfalt elszigetelő lapok nedvesség ellen.

Asphalt papir, stb.